

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Шумен“

**ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН
ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

През 2023 г. в област Шумен са приключили делата за 822 извършени **престъпления**. От тях 272 от тях са завършили с ефективно осъждане, 433 - с условно осъждане, 12 - с оправдаване, 6 - с прекратяване, и 99 - с освобождаване от наказание.

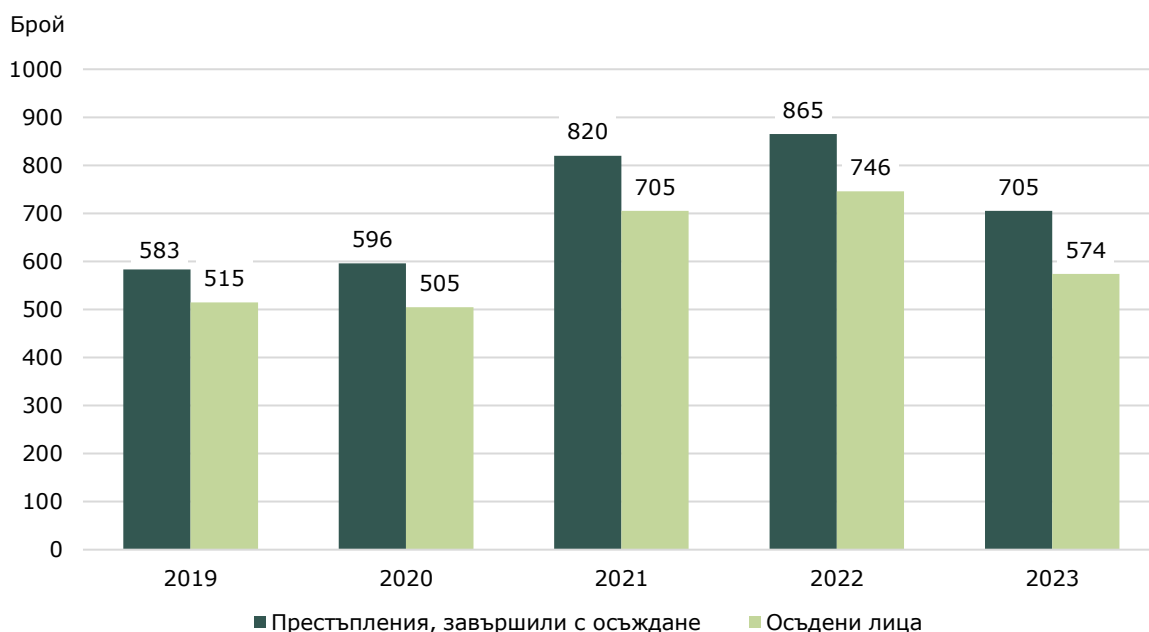
С ефективни и условни присъди са приключили делата за 705 извършени престъпления.

През 2023 г. **обвиняеми** са били 693 лица, от които:

- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 226 лица, или 32.6% от общия брой на обвиняемите;
- условно осъдени са 348 лица (50.2%);
- освободени от наказателна отговорност са 101 лица (14.6%);
- оправдани са 12 лица (1.7%);
- прекратено е делото на 6 лица (0.9%).

Броят на **осъдените лица с влезли в сила присъди** през 2023 г. е 574. От тях 454 лица са осъдени за извършването на едно престъпление, 98 - за две престъпления, а 22 - за три и повече престъпления (виж фиг. 1).

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през периода 2019 - 2023 година в област Шумен

Престъпления, обвиняеми и осъдени лица в област Шумен през 2023 година

Осъдените мъже в област Шумен са 532, или 92.7%, а жените - 42 (7.3%). С най-висок брой и относителен дял са осъдените лица във възрастовата група 30 - 39 години - 153 лица (26.7% от общия брой на осъдените), 40 - 49 г. - 110 лица (19.2%), 18 - 24 г. - 106 лица (18.5% от общия брой на осъдените). В структурата на осъдените лица броят и делът на лицата на възраст над 60 години е 6.1% (35 лица). Осъдените лица на възраст от 15 до 17 г. са 17 (3.0%).

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления през 2023 година

Общопасни престъпления¹

През 2023 г. в област Шумен най-голям е броят и съответно относителният дял на **общопасните престъпления** - 341, или 48.4% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Сред общопасните престъпления най-разпространени са:

- престъпления по транспорта и съобщенията - 246 на брой, с 205 осъдени лица;
- престъпления, свързани с наркотици - 76 на брой, с 53 осъдени лица;
- престъпления, извършени по общопасен начин или с общопасни средства - 12 на брой, с 10 осъдени лица.

Престъпления против собствеността²

През 2023 г. в област Шумен с осъждане са завършили 114 **престъпления против собствеността**, или 16.2% от общия брой на престъпленията, завършили с осъдителна присъда. Лицата, осъдени за тези престъпления, са 113, или 19.7% от общия брой на осъдените. Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са:

- кражби на имущество - 63 престъпления, с 69 осъдени лица;
- унищожаване и повреждане на имущество - 19 престъпления, с 14 осъдени лица;
- измама - 15 престъпления, с 15 осъдени лица;
- грабеж - 7 престъпления, с 6 осъдени лица.

¹ Включват престъпления, извършени по общопасен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използването на атомната енергия за мирни цели и други.

² Включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

Престъпления, обвиняеми и осъдени лица в област Шумен през 2023 година

Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции¹

През 2023 г. в област Шумен с осъждане са завършили 67 **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции**, което е 9.5% от всички наказани престъпления. За извършването им са осъдени 50 лица, или 8.7% от общия брой на осъдените лица.

Незаконното преминаване през граница е най-разпространеният вид сред тези престъпления. За 30 нарушения на държавната граница са осъдени 29 лица, или съответно 44.8% от престъпленията и 58.0% от осъдените за престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции.

Престъпления против личността²

В област Шумен **престъпленията против личността**, завършили с осъждане през 2023 г., са 64, или 9.1% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 41, или 7.1% от общия брой.

Сред престъпленията против личността с най-голям брой са:

- принуда - 28 престъпления, с 15 осъдени лица;
- нанесени телесни повреди - 24 престъпления, с 15 осъдени лица;
- убийства (довършени и опити) - 7 престъпления, със 7 осъдени лица.

Престъпления против стопанството³

В област Шумен **престъпленията против стопанството**, завършили с осъждане през 2023 г., са 27, или 3.8% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 27, или 4.7% от общия брой.

Сред престъпленията против стопанството с най-голям брой са престъпленията в отделни стопански отрасли, където с осъдителна присъда са завършили делата за 15 престъпления и броят на осъдените лица е 15.

¹ Включват престъпления против реда на управлението, престъпления по служба, против правосъдието и подкуп.

² Включват убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

³ Включват общи стопански престъпления, престъпления против кредиторите и в отделни стопански отрасли, против митническия режим и против паричната и кредитната система.

Престъпления, обвиняеми и осъдени лица в област Шумен през 2023 година

Други видове престъпления

В област Шумен, сред другите видове престъпления, завършили с осъждане през 2023 година, са:

- **документни престъпления** - за 40 престъпления са осъдени 29 лица;
- **престъпления против брака, семейството и младежта** - за 24 престъпления са осъдени 14 лица;
- **престъпления против реда и общественото спокойствие** - за 19 престъпления са осъдени 19 лица;
- **престъпления против правата на гражданите** - за 5 престъпления са осъдени 3 лица;
- **престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система** - за 4 престъпления са осъдени 4 лица.

Осъдени лица по наложени наказания

В област Шумен в структурата на осъдените по наложени наказания най-голям е броят и относителният дял на лишените от свобода. През 2023 г. те са 458 (79.8% от общия брой на осъдените лица). От лишените от свобода най-голям е броят и делът на осъдените на лишаване от свобода до шест месеца - 247 лица (53.9% от всички лишени от свобода), и от шест месеца до една година - 138 лица (30.1%). Наказанието „пробация“ е наложено на 82 лица (14.3% от осъдените лица), „глоба“ - на 33 лица (5.7%), а „обществено порицание“ - на 1 лице.

Методологични бележки

Статистическото изследване на престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер. Съгласно Закона за съдебната власт (изм. и доп. ДВ. бр. 32 от 26 Април 2022 г.) Специализираният наказателен съд (СпНС) е закрит. Първоинстанционните наказателни дела пред СпНС, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието. Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдаване. Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по

Престъпления, обвиняеми и осъдени лица в област Шумен през 2023 година

съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Допълнителна информация относно методологията и данните от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ е публикувана на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).